

Katoliški GLAS

Uredništvo in uprava:
Gorica, Riva Piazzutta štev. 18
Uredništvo za Trst:
Ulica Valdirivo 35/I., Tel. 29210

Poštno ček. račun: štev. 9-12410
Cena: Posamezna štev. L 20
Naročnina: Mesečna L 85
Za inozemstvo: Mesečno L 150

Leto III. - Štev. 34

Gorica - 23. avgusta 1951 - Trst

Izhaja vsak četrtek

PRED TRŽAŠKIMI VOLITVAMI

V oktobru bodo v Trstu in okoliških občinah po dveh letih zopet občinske volitve. Kmalu nas bo zjela volilna propaganda, zopet bodo šli milijoni za letake, za sestanke in podobno. Na nekaterih hišah više se danes letaki preteklih volitev, ki zgovorno pričajo tujcu, kako vneti smo.

SLOVENCI IN VOLITVE

Slovenci imamo jasen program. Nam propagande ni treba. Vemo, da je naša narodna in katoliška dolžnost voliti, voliti slovensko lito, voliti slovenske može. Zvestoba narodu in Cerkvi nam narekuje, da se ne smemo pustiti zapeljati še tako vabljivim vabam onih, ki nam za volitve obetajo mnogo, a po volitvah nas ne poznajo, še več celo pljujejo na nas.

Slovenci, ne pozabimo, da je v pretekli propagandi italijanski demokristjan spustil celo v slovenščini propagandni govor po radiu, samo zato, da bi uvel kak slovenski glas. In kaj so vse obljudili demokristjani že pridejo na oblast! In kaj so storili za Slovence?

So sprejeli enega samega Slovenca v službo?
So dali eno mesto Slovencem na zonskem uradu?

So dali eni slovenski družini stanovanje v novih hišah?

So dali slovenskim šolam lepše prostore?

So dali slovenskim šolam večja denarna nakazila?

So dali slovenskim učiteljem in profesorjem stalnost?

Koliko otroških vrtecov so odprli za Slovence?

V slovensko vas Piščanci še niso napeljali luči?

So spoštovali slovenščino v uradih?

In še in še bi lahko naštevali, kaj so obljudljali, a niso storili. V zadnjem času celo razveljavljajo sklepe občinskih odborov slovenskih občin, ki zahtevajo, da mora v slovenskih občinah biti slovenščina enakopravna z italijanščino.

KAJ BOMO STORILI SLOVENCI?

V vseh občinah bomo šli volit. A volili bomo le slovenske može, slovensko listo. Sedaj je čas, da pokazemo koliko nas je zrelih, prevarnih, koliko nas je res Slovenev. Zaman je vsako taranjanje, če sedaj ko je čas, ne bomo storili svoje narodne dolžnosti.

SLOVENSKI VOLILCI BOMO VOLILI LE SLOVENSKO LISTO

Naš list in njegova bodočnost

Naš »Katoliški glas« je v svojem tretjem letniku. Krog njegovih bralcev in naročnikov se je ustalil in se še nagiba k povisjanju. Nikakor pa ne zadostuje več naša naročnina za kritje tiskovnih stroškov.

Darovi so pač premajhni, da bi pokrili vso izgubo. Kaj nam je storiti? Lista ne bomo ustavili. Gre pa samo za to, da li zopet zmanjšamo obliko lista, ali pa povisimo naročnino.

Prijatelji, sporocite nam svojo odločitev. Važnost lista je prevelika, da bi hoteli tozadeno sami odločevati. Nimamo nobenih skrivnosti in smo samo realisti.

Če se pa kdjo nadeja ob razdetetu teh naših težav, da je list gospodarsko neozdravljivo bolan in mu je usojena smrt, se bridko var.

Naš list bo živel in še vedno ostal glasnik katoliških, narodnih in socialnih pravic našega ljudstva, ker smo prepričani, da naše ljudstvo ne bo ostalo gluho za te naše odkritosrčne besede.

Naj velja torej ta naš današnji klic vsem našim prijateljem kot poziv.

1) zato, da bi razširili list do zadnjega našega človeka. Če pomnožimo število naročnikov, smo zagotovili listu nemoten obstanek;

2) zato, da bi ga močneje podprli s prostovoljnimi darovi. Ta akcija bi nam morala zagotoviti vsaj za silo plačanega urednika, ki bi mogel listu posvetiti vse svoje sile;

3) zato, da bi listu ostali zvesti tudi v slučaju, če bi morali ceno za vsako številko povišati na 25 lir.

Pa sem vam povedal vse, kar sem imel na srcu. Prepričan sem, da bo ta naš poziv odjeknil v vaših srcih in ohranil naš list ne samo na današnji višini, ampak ga še bolj okrepite.

Prijatelji, nikar se ne bojte, da se bo listu zgodilo to, kar njegovi sovražniki srčno želijo. Tudi če bi vse tri gornje točke ne našle odziva, bo list prihodnje leto prisiljen sprejeti spet le svojo lansko manjšo obliko in bo tako čakal boljših časov, nikakor pa ne smrti.

Stanko Stanič - urednik

Montgomery v Gorici

Angleški maršal Montgomery, ki je obenem tudi podpoveljnik atlantskih sil in Eisenhowerjev namestnik, je v soboto 18. t. m. dopoldne obiskal Gorico. Do Vidina je prišel iz Svice z letalom, v Gorico pa z avtomobilom. V Gorici si je ogledal Goriški grad, kjer se je zamudil Goriški eno uro. Nato je preko Redipulje in Doberdoba ter Tržiča odšel v Benetke. Kaj je visokega gosta pripeljalo v Gorico, uradno niso povedali. Če bi hoteli verjeti italijanskemu časopisu, si je prišel ogledovat nerodno mejo pri Gorici. Zato so tudi poskrbeli, da so na določeno znamenje začgali dimaste ogenjčke vzdolž vse meje okrog Gorice, da je maršil lahko videl čudno vijugo, s katero oklepa meja

goriško mesto. Ti časopisi morda mislijo, da so s tem prepričali Angleže, da jim bodo kdaj dovolili zopet zasesti vipavsko in soško dolino. Pozabijo pa, da si je visoki gost ustvaril lahko ravno obratno mnenje. Zato se nam zdi taka na-

cionalistična propaganda zelo neumestna.

Ceprav tega niso uradno povedali, je vendar skoro gotovo, da je Montgomery prišel na Goriško, da si ogleda ta del Italije in možnosti za njeno vojaško obrambo.

Leninov praznik odpravljen

V Sovjetiji je bil 21. januar, obletnica Lenine smrti, državni praznik prvega dela in dela prost dan. Sedaj je izšel dekret vrhovnega Sovjeta, ki proglaša 21. januar za delavnik. Dekret navaja razlog, če da to želi večina ruskega ljudstva, zelo pametno se sprašujejo ne-

ki listi ob tej novici, kako je izvedel vrhovni Sovjet za to željo ruskega ljudstva.

Cloveku se ob takih in sličnih novicah vsiljuje zaključek Prešernove Izgubljene vere:

»Prej bogstvo ti, zdaj lepa stvar.«

Sovjeti v San Franciscu

Znano je, da je sovjetska diplomacija silno prebrisana. To se je pokazalo tudi zadnji čas, ko so Sovjeti proti pričakovanju vseh sprejeli povabilo na udeležbo pri konferenci za podpis mirovne pogodbe z Japonsko, ki se bo vršila ob začetku prihodnjega meseca v San Franciscu. Osnutek pogodbe, ki so ga ZDA poslale vsem povabljenim državam, je pričal, da je pogodba zelo širokogradska in poleg tega naperjena precej proti sovjetski Rusiji, saj je namen pogodbe ustvariti v Japonski močno post-

De Gasperi in Trst

De Gasperi, ki se trenutno mudri na počitnicah v Val Sugani, je dopisniku beneškega Gazzettina dal izjave glede bližnjih tržaških volitev. Dejal je, da se morajo Italijani združiti na enotni listi, če nočejo, da doživijo kaka presenečenja. Najbolje pa bi bilo, po njegovem mnenju, če bi se tržaške volitve odložile. Vse kaže torej, da italijanske pozicije v Trstu niso tako sigurne, kot bi se zdelo.

vi ostali, ko je prišel iz Moskve ugoden odgovor na povabilo v San Francisc. Kmalu pa so se znašli in zadali Moskvi protiudarec. Uradno so namreč sporočili v Moskvo, da se bo konferenca v San Franciscu zbrala zato, da mirovno pogodbo z Japonsko sprejme in podpiše, ne pa zato, da o njej šele razpravlja. Kljub temu utegne postati mirovna konferenca v San Franciscu že zelo zanimiva in največjega pomena za nadaljni razvoj odnosom med Vzhodom in Zapadom.

Po zaledu Rusije je povabilo na mirovno konferenco sprejela tudi Poljska. Menijo, da bo ugodno odgovorila tudi Češkoslovaška, ki je prav tako bila povabljena. Ti dve bosta prišli, da ne bo Gromiko sam.

Izjave Borisa Kraigherja

1. Ljudstvo se želi vrniti »na staro« in so bili v tem pogledu že storjeni poskusi, ki so jih pa policijsko zatrli. Kdaj in kje, Boris tegata ni povedal. Toda saj pri stvari sami ni važno.

2. Vso odgovornost za sedanje stanje v Jugoslaviji nosi KPJ. »Komunistična stranka bo tudi v bodoče regulirala vse gospodarstvo,« se glasi jasna izjava Borisa Kraigherja. Za preteklost in za sedanost odgovarja torej komunistična partija. Njo moramo zato klicati na odgovor za nevzdržno gospodarsko stanje v FLRJ, posebno še v Sloveniji. Partija je kriva, če je ljudstvo lačno in nago, partija je kriva, če deserterajo celi oddelki jugoslovanske vojske s častniki in podčastniki, ker ne morejo več prenasiati nečloveške discipline in težkega pomanjkanja, v katerem živijo. To nam priča poleg 40 jugoslovenskih vojakov z oficirji, ki so se pretekli teden javili zavezniškim oblastem na STOju. V 25 letih vlade »gnile kraljeve Jugoslavije« se ni zgodilo, da bi bil kak jugoslovenski vojak pobegnil v Italijo. Sedaj se pa to dogaja vedno pogosteje.

3. Jugoslovanski diktatorji, ki so se polastili oblasti z ljudsko potomočjo, niso voljni se ji odpovedati sedaj, ko narod zanje ne mara več. Zato so prisiljeni goroviti o »socialistični demokraciji ene stranke« in »enega vodje« z vsemi priskledniki ter čuvati svojo oblast, kakor vsi diktatorji s pomočjo UDBe, koncentričnih taborišč, zaporov itd.

Koreja in Perzija

Pogajanja za premirje na Koreji so stopila v novo razvojno stopnjo. Potem ko so se odposlanci zedinili, da bo razmejitveni pas tekel severno od 38. vzporednika, so poverili posebni podkomisiji nalogu, naj izdelata na zemljevidu natančne meje bodočega neutralnega ozemlja. Ko bo to delo opravljeno, bo komisija za premirje nadaljevala s svojim delom, da se domenijo še o izmenjavi ujetnikov in drugih formalnosti premirja. Podkomisija v Kesonu dela v polni tajnosti.

Nasprotno pa se je zaostril položaj v Perziji. Ko se je zdele, da so si Angleži in Perzijci že zelo blizu sporazuma, je perzijska vlada zavrgla angleške predloge, če da so zanj nesprejemljivi. Amerikanec Hariman je moral zopet posredovati, da se pogajanja niso povsem prekinila.

PRISPEVAJTE
za † L. Kemperletov sklad!

Naše goriške srednje šole

V »Demokraciji« z dne 10. avgusta je izšel članek, ki z nekoga visokega stališča obravnava naše goriške srednješolske razmere ter daje na desno in levo vse mogoče nauke, ki pa so zelo neunesni in za profesorje naših goriških srednjih šol žaljivi. Ta članek bi napravil lahko našim srednjim šolam zelo veliko skodo, ker spravlja naše šole v skrajno slabo luč, a ima k sreči to dobro stran, da ga zaradi njegove nekritične vsebine ne bo noben izobražen človek resno upošteval.

Članek je naperjen v prvi vrsti zoper ravnatelja in suplente goriških srednjih šol. O vseh teh govori na način, ki je žaljiv. Z neko slastjo konstatira, da so vsi suplenti brez doktorata, in celo z neliterarnimi fakultet, ali pa advokati, (ki se jih razmene prisilile, da raje učijo na šolah, kot da bi se ukvarjali z advokaturo, ki ne daje zadostnega kruha) in tudi duhovniki. Predvsem bi k temu radi pripomnili, da to ne odgovarja povsem resnici. Če bi si pisec članka ogledal »Izvestje naših srednjih šol v Gorici, bi se lahko na lastne oči prepričal, da je vse polno suplentov, ki imajo doktorat iz ved, ki jih poučujejo, ali ki so vsaj svoje vsečiliske študije dokončali. Da nimamo poklicnih profesorjev, ni krivda ravnatelja, a če je hotela naša šola živeti, si jo moralna pomagati s pomožnimi učnimi močmi. Te pomožne učne moči so pač najboljše, ki jih je bilo mogoče med tukajnjimi izobraženimi dobiti. Poleg tega poučujejo te učne moči predmete, ki nujno strokovni izobražbi več ali manj odgovarjajo. Zato je povsem razumljivo, da učijo na pr. duhovniki grščino, posebno pa latinsčino in slovenščino, ker so to predmeti, s katerimi se ceelo življenje haviš. Isto velja tudi za advokate in za druge akademsko izobražene suplente, katerim poučevanje enega ali drugega predmeta, ki so jih nekoč na gimnaziji sami študirali, ne more delati posebnih težav. Ne smemo namreč zabiti, da te pomožne učne moči niso nobeni faličani študenti, ampak možje, ki so v našem narodnem občestvu zavzemali zelo važna in odgovorna mesta. Dajati tem moram očetovske opomine ter jih spominjati nujne težke odgovornosti, je otroče. In to si dovoljuje pisec omenjenega članka.

Z nekega viška navzdol kliče vsem profesorjem in suplentom v spomin, da nosijo za delovanje in uspeh slovenskih šol na Goriskem glavno in zadnjo odgovornost in da je nujna sveta dolžnost, da nalozi, ki so jo prevzeli, pošteno in uspešno vršijo. Zavedati se morajo nadalje, da niso slovenske šole zato tukaj, da zaposlijo lahko nekaj suplentov, advokatov in duhovnikov (kako ljubezni!), ampak zato, da se naš narod v njih in z njimi vzgaja in kulturno izživi (kako učeno!). Članek očita nadalje nepoklicnim suplentom, da jim manjka pedagoška izobrazba, a iz njegovih poznejših izvajanj sledi, da misli pri tem na didaktiko, to je na umetnost, kako je treba učencem podajati tvarino. Tudi ta trditev ne odgovarja resnici, ker nam je vsaj o učiteljih in duhovnikih znano, da imajo izpite iz obeh predmetov.

Profesorjem očita nadalje, da so oni krivi, če se dijaki ne učijo dovolj, ker ne dajejo učencem in dijakom pravilne razlage in v vsakem predmetu in ker ne razdelijo domaćih vaj tako, da bi ne bili ti preveč obremenjeni. Profesorji so krivi, če talesirani dečki pri vsej dobri volji ne dajejo uspehov in ne morejo napredovati in to iz enostavnega razloga, ker profesorji ne znajo pedagoško (tako!) razlagati svojega predmeta, itd. itd.

Ves članek se suče več ali manj okoli nesposobnosti naših profesorjev oz. suplentov. Zanje nima članek najmanjše po-

hvale, niti najmanjšega priznanja. Kdor čita ta članek, dobi vtis, da je naše srednje šola pod vsako kritiko. Naj sodijo čitatelji sami, ali je tak način pisanja agitacija za naše srednje šole! Ali niso starši naravnost neumi, če pošljajo svoje otroke takim ignorantom v šolo? Ali bi ne bito bolje, da bi jih dali za pastirje? Ali ni škoda vsake lire, ki jo žrtvujejo v tem oziru?

To so vprašanja, ki se vsiljujejo marsakemu čitatelju omenjenega članka. Hvala Bogu, da je ta slika o naših šolah izmalčena in da so naši ljudje dovolj razumni, da so spoznali nečesnost omenjenega članka.

Naše goriške srednje šole res niso na višku, a tega tudi nič ne more pričakovati, ki ve, da so te šole stare komaj nekaj let in da so se morale boriti in da se še vedno borijo z neštetimi težavami, kot je n. pr. pomanjanje knjig in drugih poučnih pripomočkov. Tega stanja pa niso krivi ravnatelji in tudi ne profesorji.

Res je tudi, da nimajo naše srednje šole izbranega poklicnega profesorskega kadra, a imajo učne moči, ki to šolo ljubijo, se zanjo žrtvujejo in ki predmete, ki jih predavajo, toliko obvladajo, da se našim staršem ni treba batiti, da bi njihovi otroci ne dobili v naših šolah predpisane znanja. Da, tudi to lahko trdimo, da naše šole glede znanja, ki ga posredujejo pa tudi glede uspehov prav nič ne zaostajajo za istovrstnimi italijanskimi šolami, čeravno se morajo učiti naši dijaki en jezik več kot dijaki italijanskih šol.

Slovenski profesorji in suplenti se zavajajo dobro svojih dolžnosti do šole in do dijakov in zato je zelo netaktno (da ne rabimo hujšega izraza), da jim daje kdo javno lekeje o njihovih dolžnostih in jim kakor kakim poretnim otrokom bere le vite. Kakšno spoznanje naj imajo o svojih profesorjih dijaki, ki so čitali omenjeni članek? Ali ni ta način obravnavanja šolskih zadev in kritiziranja in podejnevanja profesorjev zoper vsako vzgojeslovje, na katero se ravno piše omenjenega članka tako rad sklicuje?

Skrajno neokusno in neolikano obenem pa je spominjati profesorje, naj se zavedajo, da niso slovenske šole za to tukaj, da zaposlijo nekaj suplentov, advokatov in duhovnikov. Ali ima članek naše profesorje in suplenti razne inženirje, advokate, bivše župnike in dekane, stolne kanonike in apostolske administratorje, ki na naših šolah poučujejo, za take tepe ali vsaj za tako lahkomisljene, da jih je treba na to resnico tako emfatično spominjati? Ali misli res, da je vsem tem imenovanim samo za košček kruha, ki ga s svojo službo in s svojim trdim delom itak pošteno zaslužijo? Ali misli članek, da so profesorji in suplenti samo navadni kruhoborci, brez sreca do naše mladine, brez smisla za svoje dolžnosti?

Posebno čudni in neokusni so nauki, ki jih daje članek ravnatelju srednjih šol. Iz teh naukov bi sledilo, da ni med starši in našo srednjo šolo pravih odnosov, medtem ko vladajo med profesorji in dijaki naravnost pčudni odnos. Na take splošne in neutemeljene očitke in trditve je težko odgovoriti, ker človek ne ve, na kaj pise namiguje.

Precej čudna je trditev, da je odgovorno ravnateljstvo za nezadostno šolsko pripravo in za nezadostne uspehe. V čem obstoji ta nezadostna priprava, ali se tiče profesorjev ali dijakov, nam Apelov »napačni očitare zopet ne pove. Da pa je ravnateljstvo odgovorno za nezadostne uspehe dijakov, tega dosedaj niti dijaki niso že trdili. Od sedaj naprej bodo vsaj vedeli, kako se jim bo treba zagovarjati, če prinesejo kon-

cem leta kako kljuko domov.

Da so za disciplino med profesorji in dijaki odgovorni ravnatelji, priznavamo brez pridržka, a da ta disciplina med profesorji in dijaki v resnici šepa, kakor trdi članek, je zopet samovoljna ali vsaj prekrita trditev.

Tudi priznavamo, da so ravnatelji odgovorni za izvenšolsko obnašanje dijakov in profesorjev, obenem pa pripominjamo, da je ta odgovornost, posebno glede profesorjev, zelo omejena, ali z drugimi besedami: šolska oblast se ne zanima, kako se obnašajo oz. kako živijo profesorji zunaj šole, ampak kako se obnašajo v šoli in kakršno svojo stanovsko dolžnost. Je to sicer liberalen princip, ki ne odgovarja povsem katoliškemu stališču, a ima vsaj to dobro stran, da ne pusti, da bi ljudje brskali po privatnem življenju svojega bližnjika. Zaradi neupoštevanja tega principa, zaradi javnega razpravljanja o zasebnem življenju je bilo že mnogo velikih mož moralno ubitih.

O nadaljnjih naukih oz. očitkih ne bomo govorili, ker bi nas to predalec pri-

vedlo, le to hočemo še pripomniti: Če se komu godi krivica ali če je prepričan, da ni na naših šolah vse v redu, se lahko pritoži na višjo oblast. — Tudi naše časopisje se lahko ukvarja z našimi šolskimi razmerami, a ne na ta način, da daje profesorjem in ravnateljem nauke z viška navzdol, ali kar je še hujše, da ravnatelje, profesorje in suplente naravnost žali. Poštene in upravičene kritike se ne branimo, a vse na primeren način in na primerenem kraju. Tudi zadnji suplent ima svojo čast in pravico do prestiža, ki mu je kot vzgojitelju naše mladine neobhodno potreben.

Zato smatramo omenjeni članek za neumeten, krivičen in žaljiv. Taki članki, ki podcenjujejo naše šole, ki z nekako naslado kažejo na njihove slabosti ali ki te šibkosti neznanško pretiravajo, morejo našim šolam samo škodovati, četudi bi jih napisal kdaj iz še tako čistega in plemenitega namena. Hvala Bogu, da se višje šolske oblasti o naših šolah dovolj poučene in da jim ni treba črpati informacij o naših šolah iz takih in podobnih člankov. Upajmo, da tudi naše ljudstvo ne bo izvajalo posledic iz omenjenega članka in da bo našim šolam, ki so za naše narodno življenje tako neobhodno potrebne, tudi za naprej zvesto ostalo.

Suplent

GOSPODARSTVO

Naš muc

Veliki francoski pisatelj Baudelaire (Baudelaire) je zelo ljubil mačke in zapisal: »Z ustyvaritvijo mačke je Bog dal človeku občutek, da boža tigra.« Mačka ni tiger, oba pa spadajo k isti družini, kamor spadajo tudi divja mačka, ris, lev, leopard, gepard, jaguar in puma.

Lepe sorodnike imamo naš muc: najbolj divje in krvolocene živali, ki so na zemlji.

Pretrjava se, če se pravi, da je naš muc postal popolnoma domač in da je izgubil svoje zverinske nagone. Ravnotako pa se tudi pretvara, če se opisuje ponos in krunost leva ter naravno tigrovo nagnjenje za iskanje človeškega mesa. Lev in tiger bosta napadla človeka, če bosta hudo lačna ali ranjena, obkoljena ali pa v strahu za svoje mladičeve. Drugače pa se bosta človeku izognila, ker imata nagonski strah pred njim. Raziskovalci in lovci soglasno trdijo, da so ljudozrci samo stari levi in tigri, ki niso več sposobni pobiti močnega, gibelnega in hitrega nasprotnika. Svoje kremlje morajo zato uporabiti nad neoborožnimi, stareci in otroci, ki so se neprevidno oddaljili od bivališč.

Naša domača mačka ima nespremenjene vse značilnosti divjih zveri iz družine mačk: popolnoma podobne kremlje, iste mrzle oči, iste nagone za napad in obrambo, iste gibe na lovu, isto krutost pri mučenju nedolžne žrtve, predno jo ubije. Tudi glede hrane ima iste želje: predvsem želi meso, seveda če tega ni, se zadovolji tudi z mlekom in drugo manj ali bolj tečno hrano.

Mačka je znak sebičnosti: dočim se pes naveže predvsem na posameznika, se mačka bolj naveže na hišo. Redke so izjeme. Vsaka mačka najde priliko, da pokaže svojo dedno krutost in zavratnost, ki sta vedno skrita v njeni krv in ki se sprožita v ugnodem trenutku. Značilnih primerov je v izobilju.

Četudi bi mačka bila deležna leta in leta mirnega življenja v družini in bi jo potem izpustili v kakšen gozd, ne bo našla kot pes poti k človeku, temveč bo podivljala in postala krvolocna in neusmiljena. — V gotovem letnem času pa bo vsaka mačka, četudi še tako krotka in mirna, zamenjala udobno in gospodske življenje v družini

s potepanjem po grmovju, zidovih in vrtovih ter vstrajno sodelovala v otočni sinfonijah z mijavkanjem brez konca.

Kljub vsemu temu pa je naš muc, udomačen, postal člen našega družinskega življenja in kljub njegovim često sledarskim činom, smo vedno pripravljeni odpustiti mu ugrize in opraskanja, njegove tativne in različne povzročene poškodbe. So to pač neizogibne negotovosti prijateljstva, ki sloni nekajko na... neiskrenosti, če ne celo zahrtnosti.

Teleta na verigi

niso ravno dokaz, da je njih lastnik napred živorejec, pač pa narobe. Posebno pa velja to za toplejšo dobo leta.

Ce hočem imeti zdrave in močne živali, se mora mlada živila mnogo gibati: Čim se tele skoti, naj ima za sebe ograjen hlevček, kjer naj se giblje kakor hoče. Čim pa je tele staro nekaj dni, spada že na prost zrak, kjer naj bo tudi v primeru ograjenem prostoru. Saj prostora ni potrebljena baš mnogo. — Seveda je bolje, da ima mlada živila na razpolago čim več prostora za prosto gibanje, kar pa ni vedno mogoče. Kjer pa je in z dobro voljo se tak prostor z luhkotom najde, naj tam teleta skačejo po mili volji. Tako se bo okrepilo okostje, razširil se bo prsni koš, pljuča bodo razvita in zdrava in taka žival si bo nabrala moči, da bo lahko doprinala dohodek pozneje, ko bo pod silo naših šibkih gospodarskih razmer večinoma v hlevu. Ce pa le moreš, poskrbi za pašo vse živine.

Pitanje perutnine in posneto mleko

Posneto mleko dobimo, če naravnemu mleku odvzamemo z ročnim posnemanjem ali s posameznikom maščobne sestavine ali smetano, iz katere napravimo maslo. Tako posneto mleko ima še vedno mnogo redilnih snovi: še vse beljakovine ali sirino, ki se zjede ali sesiri in je glavni sestavni del sira; vse mlečni sladkor; poleg tega še vse polno drugih snovi, ki so za prehrano dragocene.

Zivalim pa krmimo posneto mleko kar tako, bolje pa je, če mu primešamo otrobi ali kakšno moko, predvsem koruzno, a še boljša je ječmenova. Taka krma je zelo pripravna za vse mlade živali.

Če pa hočemo kako žival opitati, je najbolje, da odvzamemo posnetemu mleku še sirino, to so beljakovine, ki jih žival med opitanjem ne izrablja dovolj. Zato dodamo mleku malo siršča in mleko segrejemo. To se sesiri, nakar ga precedimo. Sesirjeni del krmimo mladi perutnini — a vedno kolikor mogoče svežega —, če ga ne porabimo drugače (tudi za človeško prehrano). Dobljena tekotina pa je sirotka, ki je še vedno bogata na redilnih snovih (ves mlečni sladkor!) in med to primešamo moko ali otrobi ter s to krmo pitamo perutnino. Taka krma je tudi primerna za šopanje gosi.

Fiziolar se zelo širi

Nekam čudna je zgodevina fiziolarja. Znanstvo ga pozna že zelo dolgo. Zelo podoben je graharju.

Prezimi kot dorastel hrošč v zrnu, na pomlad ali pa v toplem prostoru že prej — pregrize luščino in se izkobaca iz zrna. Če je vreme še neprjetno, potem se pritaji kot mrtev med zrnjem. V toplih sončnih dneh oživi in oplojena samica si poišče zelenih strokov, kamor zalega jajčka.

Torej je škodljivec že v zrnu, ko spravljam fižol s polja domov. Ce se hočemo uspešno boriti proti fiziolarju, moramo fižolovo strojce hitro zluščiti in zrnje takoj premesati s prahom Geigy 33, in sicer vzamemo po 200 gramov na 100 kg zrnja — torej dvakrat toliko kot za pšenico.

*

Fiziolar je začel razsajati v Gorici in v neposredni bližini takoj po prejšnji svetovni vojni. Najprej se je razširil proti Vipavski dolini, Spodnjem Krasu, Zgornji Furlaniji in Brdih, proti Tolminski pa do Kanala. Na ostalem Tolminskem in izven omenjenega kroga ga sploh ni bilo ali pa v zelo malih količinah. Danes pa je razširjen zelo na široko in rastlinskozdravstvene ustanove Severne Italije so se začele bolj zanimati za borbo proti njemu, kot v prejšnjih časih.

Brezplačni krojni tečaj

Dobrodelen društvo otvori prve dni septembra brezplačni krojni tečaj z izčrpnim krojnim in šivalnim programom. Priglasite se čimprej v Dobrodeleni pisarni, Riva Piazzutta 18, ki je odprta vsako jutro od 9 do 12 ure.

SLOVENSKI STARŠI!

Vaš otrok spada v:

Slovenski otroški vrtec</h4

Z GORIŠKEGA

T A B O R

slovenske pesmi v Števerjanu

Kamor koli gre Slovenec, nese s sabo svoje lepe pesmi. Tako so koncem julija pokazali tudi slovenski izseljenci na Holandskem, ki so praznovali 25-letnico svojega pevskega in kulturnega društva predvsem z lepo slovensko pesmijo. In to izpričujejo naši ljudje vsepošod v tujini in v begunstvu.

Tem bolj mora biti narodna pesem pri srcu vsakemu Slovencu doma na njegovi rodni zemlji. Odkar so se pri nas pred sto leti začele ustanavljati čitalnice in pozneje izobraževalna društva, se slovenska pesem ni glasila samo zvečer na vasi in ob kozarcu vina, temveč se je gojila zavestno in smotorno. Petje je postalno našemu ljudstvu važen del službe božje in narodnega življenja. Na taborih in v čitalnicah je bilo ravno petje, poleg žive slovenske besede, ono sredstvo, ki je bilo narodno zavest. Zato ni nič čudnega, če se danes Slovenci čutimo povezane s slovensko pesmijo prav tako kakor z živo slovensko besedo.

To smo že ponovno pokazali ob raznih prilikah, zlasti na nepozabnih taborih na Repentabru. Tam so se zbirali tržaški Slovenci skupaj z goriškimi in koroškimi brati. Toda po razhodu je ostala živa želja v srcih Goričanov, da bi tudi sončna Goriška slavila praznik slovenske pesmi. To se bo zgodilo v nedeljo 9. septembra v Števerjanu. Ta dan bo tabor slovenske pesmi, ki ga priredijo goriški pevski zbori na tem prijaznem briškem griču v prosti naravi sredi trt in cipres. Svoje sodelovanje so poleg domačega števerjanskega zbora napovedali še številni drugi zbori iz vse Goriške. Vsi se že dalj časa pripravljajo na ta nastop, ki naj pokaže in izpriča, da tukaj še vedno biva ljudstvo, ki ljubi svojo lepo pesem in domačo besedo.

Izpiti in vpisovanje na slov. srednjih šolah

Popravni izpiti jesenskega roka (razen mature) se pričnejo 17. septembra ob 8.30 v vrstnem redu, ki je objavljen na razglasni deski vsake šole; jesenski rok za maturo na liceju in na učiteljišču pa se prične 1. oktobra. Za pripustitev k popravnim izpitom ni potrebna nikaka prošnja.

Istočasno s popravnimi bodo tudi vsi ostali izpiti (sprejemni, vstopni, nižji tečajni itd.); za te pa je treba vložiti najkasneje do 1. septembra prošnjo na način kakor je naveden v objavi na razglasni deski.

Vpisovanje se prične 1. septembra in se zaključi 25. septembra; samo za dijake, ki bodo polagali izpite, bo ta rok podaljšan do 3. oktobra.

Vse podrobnosti glede izpitov in vpisovanja izve vsakdo v tajništvu šole.

14 stanovanj in 1500 prisilcev v Gorici

Za to določen odbor v Gorici je imel 14 stanovanj na razpolago, prošenj za stanovanje pa je bilo 1500. Hiše zidajo še samo javne ustanove, zasebniki se le redko držajo zidati, zato je stanovanjska kriza vedno večja.

Brv v Stražicah

Veliko črnila je že bilo porabljenega zaradi novi brvi čez Sočo v Stražicah, ker je bila stara brv zaprta. Sedaj so se to staro podrli in o novi šele razpravljajo.

Važno za otroške vrtnarice

Vse nestalne vrtnarice, ki bi v šolskem letu 1951-52 hotele poučevati na občinskih otroških vrtecih, morajo vložiti na urad za občinsko osebje (Ufficio del Personale del

Municipio) prošnjo na kolkovanem papirju za 24 lir, najkasneje do 31. avgusta t. l.

Prošnji je priložiti sledče dokumente, na kolkovanem papirju ali pa overovljene kot predvideno po zakonu: 1. Potrdilo o italijanskem državljanstvu. 2. Zdravniško spričevalo, ki ga mora izdati občinski zdravstveni urad. 3. Družinski list. 4. Spričevalo o dovršenih šolah. 5. Potrdilo o službenih letih. 6. Morebitna preferenčna spričevala.

Dokumenti kot pod št. 1. in 2. ne smejo biti izdani več kot tri mesece pred 31. avgustom.

V prošnji morajo nadalje učiteljice nvesti, če namenljajo poučevati v otroških vrtecih s slovenskim učnim jezikom.

Iz Benečije

Tudi letos smo prihiteli na Veliki Šmarren k Tolažnici žlostnih, ki se časti v Dolenjem Barnasu, ker se pač najbolje počutimo pri nebeski Materi.

To staro Marijino svetišče, ki je bilo lani popolnoma prenovljeno je danes eno izmed najlepših v naši deželi. Po lanskem kronanju se precej romarjev zbira pred lepim tronom naše Matere v Barnasu.

Prav radi zahajajo semkaj tudi Furlani in prinašajo polne vrečice pšenice Mariji v dar, kot zaobljubo svojih dedov. Slovenci vendarle premalo poznamo to božjo pot. Ako nimamo drugega, nosimo ji vsaj vrečo našega gorja, ki nas tare z dneva v dan.

Vodja svetišča je oznanil, da se bodo od 2. do 10. septembra vrstile tukaj velike slovesnosti v proslavo obletnice kronanja. Pričakovati je velikega dotoka romarjev od blizu in daleč.

Le pridite pobožno obiskat našo Tolažnico žlostnih tudi vi, Marija je naša tolažnica.

Urško je zopet napolnilo prisrčno hrepnenje in iskrena želja, da bi ona in njeni rojaki zopet imeli prliko častiti Marijo na Skalnici.

Klečala je in se potapljal vedno globlje v prebljeni razgovor z Bogom Očetom, Jezusom in Presvetim Devico Marijo. Vsa naravna lepota je izginila izpred njenih oči, žareče sonce je otemnelo, Urškina čusta in njeni čuti so se potopili v neskončnost. Zaustavili so se, kot bi bila brezlesna. Njeno srečje je bilo polno miline in neizmerne ljubezni do Boga in Marije. Vsa se je zamaknila; gledala je čudovito prikazen. Na zlatih oblakih je videla prelepo gospo, Devico Marijo v dolgi krasni temnočrni obleki, z dolgim širokim belkastim, okoli vrata zapetim ogrinjalom, z lepimi čipkami in temno ruto na glavi, ki ji je segala na hrket, z detetom Jezuškom na levi roki.

Njeno in Jezuškovo glavo je obdajal zlati soj. Angelčki so plavali okoli Presvetete Device in Jezusa, Marija je stegnila desnico in pokazala proti vrhu Skalnice ter milo

in prijazno velela: »Reci ljudstvu, naj mi tukaj hišo zida in me prosi milost!«

Urška se je zavzela in nekoliko prestršila visokega ukaza nebeske Materje ter jeclaje omenila: »Bojim se, da mi ljudje ne bodo hoteli verjeti, da sem videla Tebe, Presvetu Devico, in dobila ta ukaz. Tako ga ne bom mogla izvršiti.«

Toda Presveta Devica jo je milo pogledala in hrabila: »Ne boj se, stala ti bom na strani in Te varovala. Če bo treba, boš dobila tudi posebno in izredno čudežno pomoč. Bodti pogumna in govoribrez vsake skrbi in strahu!«

Nebeška prikazen je zginila nad zlatim oblakom. Urška se je prehulila iz zamaknjenja. V njeni duši pa je vladala še vedno neizmerna blaženost, ki je pela nebeski Kraljici zahvalo.

Zivina se je ves čas mirno pasla. Pes Čuvaj je pa v senci pod gostim grmom stisnil glavo med prednji nogi in dremal in zdaj inzdaj pokukal, kako se vede čreda.

DROBNE NOVICE

Spor za Suez

Anglo-egiptovski spor zaradi plove po sueškem prekopu je prišel pred Varnostni svet. Egiptovska vlada je namreč začela ustavljati angleške in tudi druge ladje, ki so plule v Hajfo ali v kako drugo izraelsko pristanišče skozi Suez. Z Izraelom je Egipt še vedno v vojnem stanju in je zaradi tega začel izvajati bojkot zoper vse ladje, ki so vozile petrolej ali drugo blago Južnemu v Palestino. To je izvalo protest raznih prizadetih držav, da se pogovorijo, kako bi se dalo najbolj uspešno braniti afriški kontinent in ga uporabit v morebitnem oboroženem spopadu med Vzhodom in Zahodom.

S T R Ž A Š K E G A

Duhovne vaje v Trstu

II. tečaj zaprtih duhovnih vaj se bo vršil od 7. do 11. septembra pri č. sestrar v ulici Gimnastica 79 (Ancelle della carità). Namenjen je zlasti dijakinjam, mlajšim našičenkam in izobraženkam. Za kritje stroškov se prispeva 2000 hr. — Prizadete organizacije ali posamezne osebe naj glase svojo udeležbo čimprej: ali naravnost na naslov č. sester, ali pa v trgovino Fortunato pri N. Sv. Antonu.

Vodstvo

Obletnica Marijinega romanja v Bregu

Te dni poteka drugo leto, ko smo z največjim veseljem spremljali po tržaških vaseh Marijo — romarico, fatimsko Mater božjo. Le če se bo še kdaj v našem življenju podobno Marijino romanje ponovilo, le tedaj bomo pred smrto doživelji podobne dni kot tam pred dvema leti. — Poleg spominskih slovesnosti po cerkvah bomo letos v vseh vaseh v tržaškem Bregu videli najnovejši barvani film »Mater Dei« — Mati božja. To je prvi tovrstni film in bo brez dvoma vsem ugajal.

V Dolini bodo za drugo obletnico Marijinega romanja blagoslovili nov kip Marije Pomočnice na Kaluži. — Skupna proslava romanja pa bo kakor vsako leto na Općinah.

Avtobusi in slovenski napisi

Že večkrat se je kdo spotaknil, da avtobusi, ki vozojo iz Trsta na deželo, nimajo slovenski napisov, čeprav vozijo v slovenske kraje in slovenske ljudi. Kraška družba, ki je menda celo delno ali vsa slovenska, bi to moral a videneti in poskrbeti slovenske napis. Ali ni smešno, hočeš v Mackolje, pri ti dajo listek za Caresana. Avtobusna prevozništva naj vedo, da so se okreplila z vožnjami v slovenske vasi in z denarjem iz slovenskih rok!

Slovenske dekllice iz Trsta letujejo v Rigolato

V soboto 18. t. m. je prispelo 120 osnovnošolskih dekllic v Rigolato, kjer bodo letovale skozi mesec dni. Par dni popreje je končalo letovanje približno enaka skupina dečkov. Deklice so razen par izjem vse iz mesta Trsta. Z veseljem so se vživele v novo kolonjsko življenje in pod vodstvom svojih vzgojiteljev veselo preprečajo na izletih in pa okrog zelo prostorne šole, kjer so nastanjene. Za vzgojo dekllice je dobro preskrbljeno, kajti njihove vzgojiteljice so bile skrbno izbrane in se bodo prav gotovo tudi izredno potrudile, da bi pričele dekllice domov prerojene ne samo

in prijazno velela: »Reci ljudstvu, naj mi tukaj hišo zida in me prosi milost!«

Urška se je zavzela in nekoliko prestršila visokega ukaza nebeske Materje ter jeclaje omenila: »Bojim se, da mi ljudje ne bodo hoteli verjeti, da sem videla Tebe, Presvetu Devico, in dobila ta ukaz. Tako ga ne bom mogla izvršiti.«

Toda Presveta Devica jo je milo pogledala in hrabila: »Ne boj se, stala ti bom na strani in Te varovala. Če bo treba, boš dobila tudi posebno in izredno čudežno pomoč. Bodti pogumna in govoribrez vsake skrbi in strahu!«

Nebeška prikazen je zginila nad zlatim oblakom. Urška se je prehulila iz zamaknjenja. V njeni duši pa je vladala še vedno neizmerna blaženost, ki je pela nebeski Kraljici zahvalo.

Zivina se je ves čas mirno pasla. Pes Čuvaj je pa v senci pod gostim grmom stisnil glavo med prednji nogi in dremal in zdaj inzdaj pokukal, kako se vede čreda.

7. VZORI IN POSVETI

Urška je razmišljala, kako bo izvršila

spor dveh velesil, bo VS že kaj sklenil vsaj na papirju.

Obramba Afrike

V splošnem načrtu za oborožitev in obrambo so se spomnili tudi Afrike, ki se je v pretekli vojni izkazala za izhodiščno točko v bojih zoper Italijo in sploh zoper južno Evropo, kakor tudi za letalsko bazo na poti med Ameriko in Bližnjim ter Srednjim vzhodom. Vsled tega so prizadete države začele mislit tudi na obrambo Afrike. V Nairobi v Keniji so se zbrali v ta namen zastopniki Anglie, Južne Afrike, Francije, Italije, Abesinije in drugih manjših držav, da se pogovorijo, kako bi se dalo najbolj uspešno braniti afriški kontinent in ga uporabit v morebitnem oboroženem spopadu med Vzhodom in Zahodom.

Končajte s komedijo!

Gotoyo vas zanima, komu velja ta ukaz s klicanjem. Malo potropljenja. S temi vrticami hočemo braniti čast tržaškega škofijskoga patrona svetega Justa. Ta svetnik ima med vsemi svojimi vrstniki najbolj burno posmrtno zgodovino. Še tako več poznavalec svetovnih neslanosti bi težko naselj podobno komedijo, kot se godi s tržaškim škofijskim patronom svetim Justom. Presodite sledeča dejstva:

1) Lansko leto prve dni februarja je bila v Rimu elegantna premiera nemoralnega filma »Vulkan«. Čisti dobiček je bil namenjen za »Mesto dečkov« na Opčinah. Mladi openski županček je držal v rokah miniaturo tržaške katedrale svetega Justa. Ta simbol je po zamisli nerodnih organizatorjev hotel ploniti glavni igralci v filmu Ani Magnani; na srečo je ta filmska zvezda še toliko dostojna, da k premieri svojega tako umazanega filma sploh ni prisla. Tako ji simbol tržaške škofije ni bil jasno izročen.

2) Tržaški velesejem 1951. Med raznimi nerodnostmi, ki so se zgodile ob zadnjem velesejmu je bil tudi kominformistični dvojični plakat — brez dvoma izdan z dovoljenjem conskega predsedništva! — ki v eni sapi zahteva takojšnjo spremembu na STOju. V kotu spodaj je bil skromno podpisani auktor plakata: K.P. — komunistična partija. Ta plakat je bralo zelo veliko ljudi in sicer zato, ker je bila na njem velika slika stolpa katedrale svetega Justa. Plakatov s srpon in batom Tržaščani ne berejo, torej si pomagajmo s samim svetim Justom! Tako so dognali komunisti in spremenili svojo taktiko. — (V oklepaju povedano, je consko predsedništvo tudi dovolilo komunistom v Rimjanjih, da so letos za opasilo nabirali denar od romarjev farne cerkve svetega Jožefa!)

3) Te dni pa si je izposodil našega skupnega škofijskoga patrona tržaške škofije sam predsednik italijanske vlade in zunanjji minister De Gasperi. Svojim Tržaščnom predlagajo, naj se zedinijo ob volitvah za samo eno listo z imenom »Lista sv. Justa«. Rimski dnevnik »Il Popolo« v dogem uvodniku dokazuje, da je lista svetega Justa edina rešitev v tej tako težki urki.

Cenjeni brači! To so le tri dejstva, ki so do pike resnična. Kdor bi zbiral vse takе cvetke, ki poganjajo v vročih gredah raznih prenapetnežev, ta bi lahko našteval dokaze do sedemdeset sedeckrat sedem, to je neskončna vrsta!

V zadnjih šestih letih se je zgodilo že toliko neslanosti z našim škofijskim patronom, da smo upravičeni zahtevali konec te komedije!

Naše mnenje o tej neljubi in hkrati resniči zadevi je sledeče:

Sveti Just je bil Rimjan. Z bodočimi tržaškimi volitvami in s komunističnimi